

# Høringsnotat - Forslag til endringer i forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter for 2011.

## Første del. Forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter

### Kapittel 2 Rentevilkår

#### Til § 2-1 Beregning av renter

Fra 1. juli 2010 kan rentene i Lånekassen endres seks ganger i året, mot tidligere fire. Endringen som ble innført fra 1. juli 2010 gjelder fra 2011 for hele året. Av den grunn er bestemmelsen omformulert, siden det ikke er nødvendig å ha med tidspunktet for endringen lenger.

Departementet finner grunn til å forskriftsfeste nærmere noen forutsetninger for renteberegningen, for å presisere og utdype bestemmelsen. Forslaget medfører ikke innholdsmessige endringer.

*Gjeldende § 2-1 for 2010:*

#### § 2-1 Beregning av renter

Lånet har flytende rente med mindre låntaker inngår avtale om å binde renten.

Flytende rente blir fastsatt etter den årlige effektive renten på statspapirer som har fra null til tre måneder igjen til innløsning. Observasjonsperioden er fra 1. juli 2010 to måneder. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det fra 1. juli 2010 to måneder.

Faste renter blir fastsatt etter den årlige effektive renten på statspapirer som har tre, fem eller ti år igjen til innløsning. Observasjonsperioden er én måned. Mellom observasjons- og virkningsperiode er det én måned.

For både flytende og fast rente kommer i tillegg ett prosentpoeng p.a. til delvis dekning av administrasjonskostnader og tap. Det blir regnet ett prosentpoeng høyere rente enn ordinært av hele lånet fra den datoen gjelden er sagt opp som følge av mislighold. Renten blir til og med 30. juni 2010 fastsatt for hvert kvartal av Lånekassen. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det ett kvartal.

Fra og med 1. juli 2010 fastsetter Lånekassen renten seks ganger per år.

Renten blir belastet på etterskudd den siste datoen i hver måned.

*Forslag til endring i § 2-1 for 2011:*

#### § 2-1 Beregning av renter

Utgangspunktet for beregning av renter på lån i Lånekassen er statens antatte lånekostnader for tilsvarende rentebindingstid med et påslag på ett prosentpoeng årlig effektiv rente. Staten har et begrenset antall utestående statspapirer (lån som enten er statskasseveksler eller statsobligasjoner), og det vil ofte være nødvendig å interpolere (finne en veid gjennomsnittsrente) mellom to statspapirer. Lånekostnaden anslås ved å observere markedskursen på Oslo Børs på slutten av dagen. Ved beregning av renten for en bestemt observasjonsperiode brukes kursobservasjoner på dager med oppgjør i

den gitte perioden. Gjennomsnittet for alle daglige kursobservasjoner avrundes til nærmeste 0,1 prosentpoeng.

De nominelle rentene på det enkelte lån til kunden beregnes ut fra en oppgitt årlig effektiv rente inkludert påslaget på ett prosentpoeng. Årlige effektive renter for faste og flytende renter før gebyrer beregnes av Finansdepartementet og publiseres på Lånekassens nettsider. Formelen for å beregne den årlige nominelle renten er:

$$r_n = \left[ (1 + r_e)^{\frac{1}{n}} - 1 \right] n$$

der:

$r_n$  = årlig nominell rente i prosent

$r_e$  = årlig effektiv rente før gebyrer i prosent inkludert påslaget på 1,0 pst.

$n$  = antall årlige renteinnbetalinger

Ved beregning av de nominelle rentene legges det til grunn fire terminer per år. Rentene oppgis med tre desimaler. Det er Lånekassen som fastsetter de nominelle rentene. Ved beregning av effektiv rente på det enkelte lån til kunden, kommer i tillegg gebyrer hjemlet i lov om utdanningsstøtte av 3. juni 2005 nr. 37 § 8 og tilhørende forskrifter.

Hovedstolen og kapitaliserte renter blir rentebelastet på etterskudd den siste datoen i hver måned, med en månedlig nominell perioderente som tilsvarende den årlige kvartalsvise nominelle renten dividert med tolv. Det blir ikke beregnet renter for låntaker på ikke-kapitaliserte renter som er betalt inn til Lånekassen før terminforfall hvert kvartal.

Utgangspunktet for fastsetting av flytende rente er gjennomsnittet av observerte markedsrenter over to måneder på statspapirer (statskasseveksler) med gjenstående løpetid fra null til tre måneder. Observasjonsperiodene starter ved årsskiftet, og ny rente trer i kraft to måneder etter endt observasjonsperiode.

Lånekassen tilbyr fast rente hver annen måned, for perioder på tre, fem eller ti år. Utgangspunktet for fastsetting av de faste rentene er gjennomsnittet av observerte markedsrenter i løpet av én måned for statspapirer (obligasjoner) med tilsvarende løpetid. Observasjonsperiodene starter ved årsskiftet, og ny rente trer i kraft én måned etter endt observasjonsperiode. For eksempel er den faste renten fra 1. januar beregnet ut fra observasjoner i november. Ved avtale om binding av renten gjelder den aktuelle fastrenten fra én måned etter endt observasjonsperiode.

Lån i Lånekassen har flytende rente med mindre låntaker inngår avtale om å binde renten. Det blir regnet ett prosentpoeng høyere årlig nominell rente enn ordinært av hele lånet fra den datoen lånet er sagt opp som følge av mislighold.

### **Til § 2-3 Oppheving av rentebinding**

Endringen som ble innført fra 1. juli 2010 gjelder nå for hele året. Av den grunn foreslås det å fjerne setningen om virkningstidspunktet, siden det ikke er naturlig å ha med tidspunktet for endringen lenger. Videre er det satt inn en spesifikk henvisning til § 9 i forskrift om kredittavtaler mv.

Vi finner grunn til å forskriftsfeste nærmere noen forhold knyttet til oppheving av rentebinding, for å presisere og utdype bestemmelsen.

Departementet foreslår å innføre beregning av over- eller underkurs i tilfeller hvor rentebindingsavtale blir opphevet fordi låntaker begynner i fulltids- eller deltidsutdanning med støtte fra Lånekassen. Årsaken til endringsforslaget er at departementet mener at kunder som avslutter fastrenteavtalen, uavhengig av om den brytes etter søknad eller fordi låntaker søker støtte til ny utdanning, bør ha like regler for renteberegning.

*Gjeldende § 2-3 for 2010:*

### **§ 2-3 Oppheving av rentebinding**

Dersom det ikke er inngått ny avtale om å binde renten når avtaleperioden er ute, blir lånet forrentet etter reglene for flytende rente, se § 2-1.

Dersom låntaker foretar ekstra innbetalinger, innfrir gjelden i avtaleperioden eller avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden, beregnes rentegevinst eller rentetap etter bestemmelsene i § 2-2 og forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010 til finansavtaleloven.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden inntreffer en sperrefrist på to måneder hvor lånet forrentes etter flytende rente, før lånet eventuelt kan bindes på nytt, se § 2-4 bokstav g. Adgangen til å avslutte fastrenteavtalen gjelder fra og med 1. juli 2010.

Søknad om å avslutte fastrenteavtalen må være kommet inn til Lånekassen senest tolv dager etter endt observasjonsperiode.

Avtale om rentebinding blir også opphevet dersom låntaker begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån og/eller stipend fra Lånekassen. I slike tilfeller blir det ikke regnet rentegevinst eller rentetap.

*Forslag til endring i § 2-3 for 2011:*

### **§ 2-3 Oppheving av rentebinding**

Dersom det ikke er inngått ny avtale om å binde renten når avtaleperioden er ute, blir lånet forrentet etter reglene for flytende rente, se § 2-1.

Beregning av over- og underkurs ved førtidig tilbakebetaling av deler av eller hele lån med fast rente gjøres etter § 9 Om førtidig innfrielse av fastrentekreditt i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010 til Finansavtaleloven. Det tas utgangspunkt i årlige effektive renter avrundet til 1 desimal før gebyrer, beregnet av Finansdepartementet og publisert på Lånekassens nettsider. De årlige effektive renter før gebyrer vil fremgå av kundens låneavtale.

Ved beregning av det veide gjennomsnittet av renten mellom to tilsvarende lån med en kortere og lengre bindingstid (interpolering) som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som tilbakebetales, benyttes de rentetilbud som gjelder på tilbakebetalingstidspunktet. Skulle det ikke foreligge noe tilbud om rentebinding på det aktuelle tidspunktet, brukes siste tilbud om fastrente. Når gjenværende løpetid for det

aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes flytende rente på tilbakebetalingstidspunktet og tre års fastrentetilbud i gjennomsnittsberegningen.

Ved overgang fra fast til flytende rente brukes de samme regler for beregning av over- og underkurs som forutsatt i § 9 i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010. Overgang fra fast til flytende rente skjer på den første dag i neste måned etter at søknad er innlevert innenfor gjeldende tidsfrister. Ved beregning av den interpolerte renten mellom to lån med en kortere og en lengre bindingstid, som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som går fra fast til flytende rente, brukes de tilbud for fast og flytende rente som på søknadstidspunktet vil være gjeldende renter fra første dag i neste måned.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden inntreffer en sperrefrist på to måneder hvor lånet forrentes etter flytende rente, før lånet eventuelt kan bindes på nytt, se § 2-4 bokstav g.

Søknad om å avslutte fastrenteavtalen må være kommet inn til Lånekassen senest tolv dager etter endt observasjonsperiode. Avtale om rentebinding blir også opphevet dersom låntaker begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån og/eller stipend fra Lånekassen. I slike tilfeller regnes avtalen om rentebinding som oppsagt fra første dag i den første måneden det tildeles støtte for. Det blir regnet over- eller underkurs i samsvar med reglene i annet ledd.

## **Til § 2-5 Rentesrente**

Det foreslås å sette ikke-betalte renter rentebærende fire ganger i året, mot dagens to. Dette innebærer at rentegjeld settes rentebærende etter hvert forfall.

Låntakere som misligholder lånet og låntakere som får innvilget mange betalingsutsettelse på rad, vil bli mest berørt av forslaget.

*Gjeldende § 2-5 for 2010:*

### **§ 2-5 Rentesrente**

Det blir regnet rentesrente med den rentesatsen som gjelder. Renter som ikke er betalt, blir satt rentebærende 15. mai og 15. november. For låntaker som har lån fra før 1. juli 1985, blir det ikke regnet renter av rentegjeld som er opparbeidet før 1. januar 1990.

*Forslag til endring i § 2-5 for 2011:*

### **§ 2-5 Rentesrente**

Det blir regnet rentesrente med den rentesatsen som gjelder. Renter som ikke er betalt, blir satt rentebærende 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. For låntaker som har lån fra før 1. juli 1985, blir det ikke regnet renter av rentegjeld som er opparbeidet før 1. januar 1990.

## **Kapittel 7 Følger av mislighold av betalingsforpliktelse eller brudd på opplysningsplikt**

### **Til § 7-1 Følger av unnlatt innbetaling etter tredjegangsbetalingsvarsel**

I gjeldende forskriftsbestemmelse står det at det regnes én prosent høyere rente enn ordinært. Den riktige formuleringen skal være at det regnes ett prosentpoeng høyere rente enn ordinært.

*Gjeldende § 7-1 for 2010:*

#### **§ 7-1 Følger av unnlatt innbetaling etter tredjegangsbetalingsvarsel**

Lånekassen kan kreve at hele gjelden blir innfridd før forfallstiden dersom låntakeren vesentlig misligholder låneavtalen. Dersom låntakeren ikke betaler innen fristen gitt i tredjegangsbetalingsvarsel, fatter Lånekassen vedtak om oppsigelse av hele gjelden, og Statens innkrevningssentral overtar innkreving av den misligholdte gjelden. Oppsigelsen oppheves dersom låntakeren betaler eller får innvilget betalingsutsettelse for forfalte, ubetalte terminbeløp. Det vises til bestemmelsene om betalingslettelse i annen del. Ved oppheving av oppsigelsen trekker Lånekassen saken tilbake fra Statens innkrevningssentral.

Det regnes én prosent høyere rente enn ordinært på hele lånet fra den datoen gjelden er sagt opp, jf. lov om renter ved forsinket betaling m.m. av 17. desember 1976 nr. 100.

Med gjeld menes lån, renter, gebyr og omkostninger.

*Forslag til endring i § 7-1 for 2011:*

#### **§ 7-1 Følger av unnlatt innbetaling etter tredjegangsbetalingsvarsel**

Lånekassen kan kreve at hele gjelden blir innfridd før forfallstiden dersom låntakeren vesentlig misligholder låneavtalen. Dersom låntakeren ikke betaler innen fristen gitt i tredjegangsbetalingsvarsel, fatter Lånekassen vedtak om oppsigelse av hele gjelden, og Statens innkrevningssentral overtar innkreving av den misligholdte gjelden. Oppsigelsen oppheves dersom låntakeren betaler eller får innvilget betalingsutsettelse for forfalte, ubetalte terminbeløp. Det vises til bestemmelsene om betalingslettelse i annen del. Ved oppheving av oppsigelsen trekker Lånekassen saken tilbake fra Statens innkrevningssentral.

Det regnes ett prosentpoeng høyere rente enn ordinært på hele lånet fra den datoen gjelden er sagt opp, jf. lov om renter ved forsinket betaling m.m. av 17. desember 1976 nr. 100.

Med gjeld menes lån, renter, gebyr og omkostninger.

## **Annen del. Rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse**

### **Til kapittel 12 Rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker**

#### **Til § 12-2 Rett til rentefritak ved økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven**

I gjeldende tekst er det henvist til § 5-1 i sosialtjenesteloven. Bestemmelsen i sosialtjenesteloven er opphevet, og erstattet av likelydende § 18 i lov av 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

*Gjeldende § 12-2 for 2010:*

**§ 12-2 Rett til rentefritak ved økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven**

En låntaker som dokumenterer at han eller hun i minst tre måneder sammenhengende ikke har hatt annen inntekt enn økonomisk stønad etter § 5 1 i sosialtjenesteloven, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom person- og kapitalinntekt er innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 11 230 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

Rentefritak etter dette punktet kan gis for inntil tre år til sammen.

*Forslag til endring i § 12-2 for 2011:*

**§ 12-2 Rett til rentefritak ved økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen**

En låntaker som dokumenterer at han eller hun i minst tre måneder sammenhengende ikke har hatt annen inntekt enn økonomisk stønad etter § 18 i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom person- og kapitalinntekt er innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 11 230 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

Rentefritak etter dette punktet kan gis for inntil tre år til sammen.

**Femte del. Misligholdt utdanningsgjeld som er permanent overført til Statens innkrevingssentral**

**Til kapittel 25 Betalingsvilkår for utdanningsgjeld som er overført permanent til Statens innkrevingssentral og gjeldsordninger**

**Til § 25-1 Rentevilkår**

Det foreslås to tekniske endringer i denne bestemmelsen.

I gjeldende tekst står det at det regnes én prosent høyere rente enn ordinært. Den riktige formuleringen skal være at det regnes ett prosentpoeng høyere rente enn ordinært.

Det ble gjort endringer av renteberegningen med virkning fra 1. juli 2010. Endringene gjaldt både lengden på observasjonsperioden og perioden renten fastsettes for. Det er ikke lenger nødvendig å regulere endringer fra 1. juli 2010, siden dette nå har virkning for hele året. Se også omtale til § 2-1.

*Gjeldende § 25-1 for 2010:*

### **§ 25-1 Rentevilkår**

Fordringer som blir permanent overført til Statens innkrevingsssentral, får lagt til renter etter den rentesatsen som blir fastsatt for lån i Lånekassen. Se § 2-1. Renten blir fastsatt etter den årlige effektive renten på statspapirer som har fra null til tre måneder igjen til innløsning. I tillegg kommer en prosent p.a. til delvis dekning av administrasjonskostnader og tap.

Renten blir til og med 30. juni 2010 fastsatt for hvert kvartal av Lånekassen. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det ett kvartal.

Fra og med 1. juli 2010 fastsetter Lånekassen renten seks ganger per år. Fra 1. juli 2010 er observasjonsperioden to måneder. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det fra 1. juli 2010 to måneder.

Renten blir belastet på etterskudd den siste datoen i hver måned. Det blir regnet en prosent høyere rente enn ordinært av hele lånet fra den datoen fordringen er overført.

*Forslag til endring i § 25-1 for 2011:*

### **§ 25-1 Rentevilkår**

Fordringer som blir permanent overført til Statens innkrevingsssentral, får lagt til renter etter den rentesatsen som blir fastsatt for lån i Lånekassen etter § 2-1. ~~Renten blir fastsatt etter den årlige effektive renten på statspapirer som har fra null til tre måneder igjen til innløsning. I tillegg kommer en prosent p.a. til delvis dekning av administrasjonskostnader og tap.~~

~~Renten blir til og med 30. juni 2010 fastsatt for hvert kvartal av Lånekassen. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det ett kvartal.~~

~~Fra og med 1. juli 2010 fastsetter Lånekassen renten seks ganger per år. Fra 1. juli 2010 er observasjonsperioden to måneder. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det fra 1. juli 2010 to måneder.~~

Renten blir belastet på etterskudd den siste datoen i hver måned. Det blir regnet ett prosentpoeng høyere rente enn ordinært av hele lånet fra den datoen fordringen er overført.

### **Til § 25-2 Rentesrente**

I gjeldende tekst står det at det regnes rentesrente fra 15. mai og 15. november. I tråd med endringsforslaget om at rentesrente beregnes fire ganger i året i stedet for dagens to ganger, må det inn i teksten at rentesrenter i tillegg regnes fra 15. februar og 15. august. Se omtale til § 2-5 for nærmere beskrivelse av dette.

*Gjeldende § 25-2 for 2010:*

### **§ 25-2 Rentesrente**

Det blir regnet rentesrente med den rentesatsen som gjelder. I 2010 blir renter som ikke er betalt, satt rentebærende 15. mai og 15. november. For låntakere som har

lån fra før 1. juli 1985, blir det ikke regnet renter av rentegjeld som er opparbeidet før 1. januar 1990.

*Forslag til endring i § 25-2 for 2011:*

**§ 25-2 Rentesrente**

Det blir regnet rentesrente med den rentesatsen som gjelder. Renter som ikke er betalt, blir satt rentebærende 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november. For låntakere som har lån fra før 1. juli 1985, blir det ikke regnet renter av rentegjeld som er opparbeidet før 1. januar 1990.